

SOLARSTVO U TUZLI
OD PRAISTORIJE
DO DANAS

J.U. NARODNA I UNIVERZITETSKA
BIBLIOTEKA "DERVIŠ SUŠIĆ" TUZLA

MUZEJ ISTOČNE BOSNE TUZLA
MUZEJ FABRIKE SOLI TUZLA

SOLARSTVO U TUZLI
OD PRAISTORIJE DO DANAS

Tuzla, 1985.

J.U. NARODNA I UNIVERZITETSKA
BIBLIOTEKA "DERVIŠ SUŠIĆ" TUZLA

Izložba:
Postavka:
Autori izložbe i kataloga:

Solarstvo u Tuzli od praistorije do danas
Muzej istočne Bosne
Veljko Milić
mr Salih Kulenović
Nikola Panjević
Dragan Dragić
Milena Protić

- SOLARSTVO

J.U. NARODNA I UNIVERZITETSKA
BIBLIOTEKA "DERVIŠ SUŠIĆ" TUZLA

PRAISTORIJSKI I
SREDNJOVJEKOVNI PERIOD

Varenje soli
Drvorez iz djela G. Agricole
»De re Metallica«, Basel, 1556.

Keramičke neolitske posude za isoljavanje slane vode
(Rekonstrukcija)

Najstariji pisani izvori o isoljavanju slane vode na području Bosne i Hercegovine potiču od grčkih pisaca Strabona i Pseudo Aristotela, a odnose se na sukobe dva ilirska plemena: Ardiejaca i Autarijata u IV vijeku prije nove ere.

Strabon je o tome zapisao sljedeće: »Autarijati bijahu nekoć najveće i najmoćnije plemeno Ilira. Ranije su stalno ratovali s Ariejcima zbog soli koja se dobijala negdje na njihovoj međi, iz vode koja je tekla u proljeće ispod neke stijene; kada bi zahvatio tu vodu i ostavio da se ustoji, iz nje bi se iscijedila so za pet dana. Bili su ugovorili da zajednički koriste tu solanu, ali se dešavalo da oni taj ugovor prekrše, pa bi tada zaratili.«

I Pseudo Aristotelov podatak se odnosi na isoljavanje slane vode iz istih izvora i kod istih ilirskih plemena.

Međutim, mišljenja smo da je isoljavanje slane vode bilo poznato i mnogo ranije – čak u neolitu. Naime, na neolitskom naselju u Donjoj Tuzli nailazimo na mnoštvo keramičkih fragmenata većih posuda grube fakture. Sam oblik posude je teško rekonstruisati jer još uvijek nisu pronađeni takvi fragmenti koji bi nam omogućili vjerodostojnu rekonstrukciju. Pokušaj rekonstrukcije sa postojećim fragmentima ukazuje da se radi o posudama većih dimenzija čiji se prečnik otvora kreće oko 0,80 – 1,0 m. Posude su, sudeći po jako uvučenom obodu, morale biti plitke, a velika količina nogu iste fakture govori u prilog da se radi o većim i plićim posudama sa ravnim ili zašiljenim nogama.

Na izložbi su prikazane dvije takve rekonstruisane posude iz čijeg bi se oblika i dimenzija mogla zaključiti njihova prava namjena.

Naše je mišljenje da su ove posude služile za isoljavanje slane vode, koja se u neolitskom periodu, na području današnje Tuzle, morala pojavljivati u vidu slanih izvora. Dakle, nije isključeno da se u ove posude sipala slana voda, a kada bi voda isparila dobila bi se so.

